

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2855

av **Tuve Skånberg (KD)**

Skånska pilevallar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återställa det skånska kulturlandskapet och bevara de skånska pilevallarna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det skånska kulturlandskapet har formats under två årtusenden, men för att ge stordriftsvinster förändras det nu i rask takt. Allt effektivare utdikning har gett färre våtmarker, med större artfattigdom. Bäckar och åar har rätats ut för att passa in i de stora arealerna, och man odlar allt närmare vattendragen. Det får till följd att vattendragen flyter rakare och snabbare och transporterar bort kväve och fosfor som övergöder Östersjön. Även pilevallarna blir färre och färre. Den flacka skånska landskapsbilden är inte längre så pittoresk med byar med halmtak, frigående gäss, väderkvarnar och pilealléer.

Detta kan man inte enkelt avfärda med att utvecklingen är oundviklig. Många av de skånska särdragen har haft en mycket praktisk motivering, som håller än i dag. Av 1800-talets 1 400 skånska väderkvarnar återstår nu bara 475 men ständigt dyker nya, moderna väderkvarnar upp längs den skånska horisonten, de många vindmöllorna. Skåne är, och har alltid varit, ett vindomsusat landskap och de som lever med och inte mot naturen kan dra nytta av det.

På samma sätt är det med pilevallarna, som i dag vansköts och försvinner. De planterades inte en gång som pittoreska inslag i landskapet, utan som vindskydd. Och som vindskydd är de ännu oslagbara.

Pilevallarna behövs åter som vindskydd för att skydda mot den omfattande jorderosion som årligen blåser tusentals ton bördig jord i havet, i synnerhet vid höststormar när åkrarna är plöjda. De behövs också som vindskydd för grödan. En åker i lä är i genomsnitt 1 grad varmare, vilket har stor effekt på tillväxten på åkern och möjligheten att få ännu bättre skördar. Allra mest märks behovet av lä på Österlen med dess fruktodlingar, där en storm i fel tid kan föröda en äppleskörd.

Pilevallarna behövs åter för att stoppa kväve- och fosforläckaget till vattendragen. Täta pilevallar, inte minst längs åar och bäckar, och ytterligare en 10 meters fredad odlingsfri zon längs vattendragen skulle innebära stora miljövinster för Östersjön och en stor vinst av artrikedom av både djur och växter.

Pilevallar är lätta och billiga att plantera. Pil har en mycket god förmåga att reproducera sig. Det räcker med att sätta sticklingar i åkervallen, så växer pileträd upp om sticklingen lämnas i fred. Som bekant hamlas pilarna årligen, och de nedklippta grenarna kan bli ett ekonomiskt gott tillskott för energiodling. En sådan energiodling skulle också ge goda arbetstillfällen.

Till dessa ekonomiska argument kommer det kulturhistoriska, att den gamla, historiska landskapsbilden kan behållas. De estetiska värdena ska inte heller förringas, med de vinster av turismen som Skåne har. Ett totalt flackt och blåsigt monokulturlandskap lockar varken lokalbefolkning eller turister, såsom ett ombonat, vindskyddat och varierat landskap med slingrande cykelstigar längs pilevallar gör.

Tuve Skånberg (KD)